

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Tilrådning til Miljødirektoratet

Verneplan for skog

Verneforslag for Petersætra og Trestikledalen naturreservat i Sande og Svelvik kommuner

Eldre granskog i Trestikledalen

Foto: Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

August 2019

Innhold

1 Verneforslag	3
2 Lovgrunnlag	3
3 Vurdering i forhold til naturmangfoldlovens kapittel II.....	4
4 Verneverdier og verneformål	4
5 Saksbehandling.....	5
6 Endringer og presisering av verneforslaget etter høringen	6
7 Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser	6
8 Lokal og sentral høring	6
9 Innkomne uttalelser til kunngjøring og høring.....	7
10 Fylkesmannens vurdering av uttalelser til kunngjøring og høring.....	12
11 Fylkesmannens tilrådning	14
Vedlegg 1	15

1 Verneforslag

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark legger med dette fram forslag om vern av arealer på privat og kommunal grunn i Sande og Svelvik kommuner. Seks private grunneiere og to kommuner har tilbudt skog til frivillig vern som naturreservat.

Området som foreslås vernet er:
Petersætra og Trestikledalen naturreservat, ca. 3120 dekar.

Berørte eiendommer:
Sande kommune: 95/4, 102/8 og 108/8
Svelvik kommune: 12/2, 12/10, 13/1, 14/2 og 14/10

2 Lovgrunnlag

Området foreslås vernet som naturreservat i medhold av lov av 19. juni nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Generelle mål for områdevern følger av naturmangfoldlovens § 33. Formålet med det enkelte verneområdet må beskrives konkret og knyttes opp mot vilkårene som gjelder for den aktuelle vernekategori. Naturreservat er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldlovens § 37, som lyder slik:

«Som naturreservat kan vernes områder som
a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
b) representerer en bestemt naturtype,
c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
e) har særskilt naturvitenskapelig verdi

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfoldet, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdetets skjøtsel.»

3 Vurdering i forhold til naturmangfoldlovens kapittel II

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 skal legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet. Fylkesmannen har gjort følgende vurderinger;

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Området ble naturfaglig registrert høsten 2018, og i BioFokus sin rapport av 2019 foreligger det god dokumentasjon av naturtyper og verneverdier i området. Rapporten ligger i Narin- databasen <http://borchbio.no/narin/?nid=6369>. Det gjennomføres skogtakst i feltsesongen 2019 som grunnlag for avtale med skogeierne.

Føre- var- prinsippet § 9

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig i denne saken, slik at det er liten fare for at vernet vil ha ukjente konsekvenser for naturverdiene. Det er normalt lite behov for skjøtsel for å opprettholde verneverdiene i denne typen verneområder, men dette må vurderes fortløpende.

Restriksjonene som innføres med vernevedtaket vil bidra til å bevare naturverdiene. Den bruken som tillates vil etter Fylkesmannens mening ha liten negativ innvirkning på disse.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Vernevedtak kan i enkelte tilfeller føre til økt bruk av området til naturopplevelse og undervisning, men vi mener at dette ikke vil ha vesentlig betydning så lenge vernet følges opp med nødvendig oppsyn og informasjon. Gjennom verneforskriften reguleres aktivitet i området slik at det ikke åpnes opp for tiltak som kan forringe verneformålet. Forskriften åpner kun for tiltak som normalt ikke vil gi negativ påvirkning på reservatet. Dette vil også følges opp med oppsyn og informasjon, samt vilkår i eventuelle dispensasjonsvedtak. Vi mener derfor at vernevedtaket ikke vil påvirke økosystemet og verneverdiene negativt.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Prinsippet vil bl.a. være relevant ved planlegging og gjennomføring av tiltak som vil kreve en dispensasjon fra forskriften, og vil da bli konkretisert som vilkår e.l. i Fylkesmannens vedtak. Nødvendige kostnader til forvaltning, oppsyn, informasjon og eventuell skjøtsel må bæres av staten.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Dette prinsippet omfatter også lokalisering og avgrensning av tiltak. Verneforslaget har en naturlig avgrensning på grunneiernes eiendom, med basis i gjenstående gammelskogområder.

4 Verneverdier og verneformål

Verneverdier

Området har følgende spesielle kvaliteter:

Granskogen er i store deler av området middels gammel eller gammel, med kun mindre arealer med ungskog/eldre hogstflater. Generelt er det en del dødved av gran i området og da særlig liggende ved, men også stedvis en del stående. Furskogen er i snitt middels gammel, men med enkelte partier av gammel furskog og ellers med gamle trær stående imellom. Det er lite dødved av furu.

Det er avgrenset tre kjerneområder av naturtypen «gammel granskog» av viktig og lokalt viktig verdi. Innenfor disse områdene ble det funnet enkelte rødlistearter; svartsonekjuka (nært trua), eggegul kjuka (sårbar) og barlind (sårbar). Det er også registrert signalarter som drueskinn, duftskinn, stor ospeildkjuka, dvergspett og tretåspett.

Petersætra og Trestikledalen vurderes å oppnå høy verdi på urørthet og påvirkning, og middels verdi på gamle bartrær, størrelse, vegetasjons- og topografivariasjon og dødved mengde. På grunn av områdets store størrelse, beliggenhet i lavlandet på Østlandet og kun små arealer som innehar ungskog, er området vurdert som regionalt verneverdig (**). Området vil i middels grad bidra til inndekning av mangler i skogvernet (Framstad et al. 2017).

Området har leik av storfugl og vi må forvente at området som helhet er leveområde for rovfugl og spettefugl.

Etter Fylkesmannens vurdering tilfredsstiller området kravene som naturmangfoldlovens § 37 setter for områder som kan vernes som naturreservat.

Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av eldre barskog og barblandingsskog i lavlandet, med de naturlig forekommende arter, naturtyper og økologiske prosesser. Området har forekomster av truede og sjeldne arter, og har særlig betydning for biologisk mangfold.

Trusler mot verneverdiene

Skogsdrift vil være en trussel mot verneverdiene i området i dag. Ferdsel og beiting anses ikke å være noen trussel i området i dag.

Planstatus

Arealet er avsatt til LNF- område i kommuneplanens arealdel.

5 Saksbehandling

Tilbud og registreringer

Fylkesmannen mottok tilbud om frivillig vern den 09.5.2017, 31.1.2018 og 18.3.2019. Det ble gjennomført naturfaglige registreringer på hele arealet i feltsesongen 2018. Rapport fra BioFokus forelå i mai 2019. Det gjennomføres skogtakst i feltsesongen 2019, som grunnlag for beregning av erstatning til grunneierne.

Meldingsfasen

Fylkesmannen meldte oppstart av planarbeidet 21.3.2019 og det kom inn 10 merknader til kunngjøringen. Uttalelsene til kunngjøringen er oppsummert og kommentert i høringsbrevet, og tas også med i tilrådingen.

Høringsfasen

Verneforslaget ble sendt på høring den 21.5.2019 med uttalefrist 21.7.2019. Det ble foretatt en felles lokal og sentral høring. Ved fristens utløp var det kommet inn 9 uttalelser.

Videre saksgang

Ved frivillig vern blir verneavtale normalt inngått med grunneier *før* oppstart og høring av verneforslag. Slik avtale omfatter erstatningsbeløp, områdeavgrensning og forslag til vernebestemmelser. For å få en raskere gjennomføring av denne vernesaken, ble den sendt på høring før avtaler var inngått. Forslag til vernebestemmelser og vernekart er utarbeidet i samråd med grunneierne. Avtaler er foreløpig ikke inngått.

På bakgrunn av høringsforslaget og innkomne uttalelser sender Fylkesmannen sin tilråkning til Miljødirektoratet. Direktoratet vurderer forslaget og sender sin tilråkning til Klima- og miljødepartementet, som deretter forbereder saken og legger forslag om vernevedtak fram for Kongen i statsråd. Etter vedtak ved kongelig resolusjon vil erstatningen bli utbetalt i tråd med inngåtte avtaler. Fylkesmannen vil bekjentgjøre vedtaket og sørge for at naturreservatet blir merket og skiltet. Grensemerkingen blir normalt utført av Jordskifteretten. Statens naturoppsyn har ansvaret for annen merking.

6 Endringer og presisering av verneforslaget etter høringen

Det er tatt inn i forskriften en bestemmelse om kjøring av skiløype inntegnet i vernekartet jf. § 6 d, samt nødvendig motorferdsel på eksisterende traktorveier for drift av bakenforliggende landbruksareal jf. § 6 e.

Det er foretatt noe finjustering av vernegrensen slik at den følger eiendomsgrensene bedre, samtidig er en hytteeiendom på gbnr. 14/13 i Svelvik tatt ut av verneforslaget. Det har medført en reduksjon i areal på ca. 5 dekar.

7 Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Siden verneformålet er å bevare eldre naturskog i fri utvikling, er det lite trolig behov for skjøtsel i verneområdet. Eventuelle behov for forvaltningsplan og skjøtsel vil bli vurdert, og ved behov vil det bli søkt midler fra Miljødirektoratet og Statens naturoppsyn på vanlig måte.

Det vil bli utarbeidet og satt opp informasjonstavle om reservatet. I forskriften åpnes det for å gi dispensasjon for enkelte tiltak etter søknad. Slike saker behandles fortløpende av forvaltningsmyndigheten. Ut over dette kjenner ikke Fylkesmannen til oppgaver eller problemstillinger som vil kreve særlige ressurser økonomisk eller arbeidsmessig. Statens naturoppsyn har oppsynsansvar i alle verneområder, og vil organisere oppsyn i nye naturreservater etter vernevedtak.

8 Lokal og sentral høring

Verneforslaget ble sendt på lokal høring til grunneierne, Sande og Svelvik kommuner, Vestfold fylkeskommune, samt til følgende brukerorganisasjoner, regionale statlige etater, næringsinteresser og lokale interesseorganisasjoner:

NOF avd. Vestfold, Norges Jeger- og Fiskerforbund i Vestfold, Landbrukskontoret i Svelvik v/Ivar Pettersen, Norges Vassdrags- og energidirektorat Region Sør, Statens vegvesen- Region sør, Tønsberg soppforening v/Per Marstad, Naturvernforbundet i Vestfold, Vestfold Bonde- og småbrukarlag, Vestfold Bondelag, Forum for natur og friluftsliv, Røysjømarkas Venner v/Knut Langeteig, Sande Sportsklubb v/Otto Galleberg, Berger og Svelvik O- lag v/ Terje W. Pettersen, Nesbygda IF v/Erik Friedmann, Berger IL v/Egil Gravdahl, Svelvik Idrettsforening v/Elmar Ebbestad, Svelviksmarkas Venner v/John Endsjø, Svelvik Idrettsråd v/Erik Friedmann, Sande JFF, Svelvik JFF og DNT Drammen og omegn.

Verneforslaget ble sendt på sentral høring til:

Bane NOR SF, Landbruksdirektoratet, Kommunenes sentralforbund, Forsvarsbygg, Kartverket, Stedsnavnstjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Direktoratet for kulturminneforvaltning, Direktoratet for mineralforvaltning, Norges Geologiske Undersøkelser, AVINOR AS, Luftfartstilsynet, Vegdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statkraft SF, Statnett SF, Norges Bondelag, Norsk Sau og Geit, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, NORSKOG, Norges Luftsportsforbund, Naturvernforbundet, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Botanisk Forening, Norsk Orkideforening, Norsk Organisasjon for Terrengsykling, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, WWF-Norge, Den Norske Turistforening, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, Norges Orienteringsforbund, Norges Handikapforbund, NHO Reiseliv, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Norsk Biologforening, SABIMA, Norsk institutt for skog og landskap, Norsk institutt for naturforskning, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Universitets naturhistoriske museer og botanisk hage, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Vitenskapsmuseet, NTNU, Ringve botaniske have, Universitetet for miljø- og biovitenskap, Norsk Industri, Skagerak energi og Norsk institutt for bioøkonomi.

9 Innkomne uttalelser til kunngjøring og høring

Til kunngjøringen:

Svelvik kommune uttaler følgende: *Kommunen har ingen merknader til planlagt frivillig vern av Petersæter og Trestikledalen.*

Landbruksdirektoratet uttaler følgende: *Av høringsdokumentene må det tydelig framkomme om og i tilfelle hvordan det aktuelle området nyttes i landbrukssammenheng. Dersom det er landbrukshensyn i området som ikke ivaretas i utkast til forskrift, ber vi om at det begrunnes i høringsdokumentene.*

Typiske landbruksinteresser kan være (listen er ikke uttømmende):

- o Skogsbilvei som er nødvendig for skogbruk på bakenforliggende arealer*
- o Traktorvei i forbindelse med jordbruk*
- o Støl/seterområde*
- o Beite*
- o Reindrift*

Dersom det går veier/ferdselsårer gjennom verneområdet, må fylkesmannen vurdere om det kan gis bestemmelser om merking, rydding og vedlikehold av disse. Det bør legges til rette for drift og vedlikehold av eventuelle støl-/seterområder og åpnes for andre tekniske tiltak som bidrar til en landbruksmessig utnyttelse av området. Dersom slike tiltak ikke er ønskelig innenfor verneområdet, må det gis en faglig begrunnelse for dette i høringsdokumentene.

Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for dette. Hvis ikke, må det redegjøres for hvorfor i høringsdokumentene. Dersom det åpnes for beiting i området bør det også utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder og sanketrær.

For alle tiltakene over må det vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med tiltakene. Det bør gis generelt unntak fra ferdelsbestemmelsene i forbindelse med uttransportering av syke og skadde bufe.

Vi forutsetter at Fylkesmannens landbruks- og reindriftsfaglig kompetanse involveres i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også være nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltningen i arbeidet.

Bane NOR SF uttaler følgende: *Planområdet berører ikke jernbanens interesser og vi har derfor ingen merknader.*

Språkrådet uttaler følgende: *Vi har ingen merknader til navnevalget, men skrivemåten av de to navnene er ikke i samsvar med skrivemåten i Sentralt stedsnavnregister (SSR). Det første navnet har Petersætra som eneste godkjente skrivemåte, og de tilrår derfor denne skrivemåten. Det andre navnet er registrert i SSR med Trestikledalen som eneste godkjente skrivemåte, men det er gjort vedtak om skrivemåten Trestiklevanna for tjernet i sydenden av verneområdet. Vi ber derfor Kartverket, som får kopi av dette brevet, om å rydde opp i skrivemåtene Trestikel-/Trestikle- i SSR i samsvar med vedtaket slik at skrivemåten Trestikledalen kan legges inn og benyttes.*

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) uttaler følgende: *I følge kartdatabasen fra Norges geologiske undersøkelse (NGU) er det ikke registrert viktige mineralressurser innenfor verneområdet. Vi har derfor ingen merknad til forslag om opprettelse av Petersæter og Trestikledalen naturreservat.*

Om ny kunnskap i framtiden viser at det fins viktige forekomster av mineralske ressurser i verneområdet, må eventuelle uttak av disse forekomstene vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle ut i fra den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48.

Åtte frivillige organisasjoner (Berger Idrettslag, Sande Sportsklubb, Svelvik idrettsforening, Berger og Svelvik O-lag, Nesbygda Idrettsforening, Svelvikmarkas Venner, Røysjømarkas venner og Svelvik Idrettsråd) som benytter det foreslåtte verneområdet til idrett- og friluftsliv støtter forslaget om vern av Petersæter og Trestikledalen, men med de strenge reglene som gjelder i et naturreservat er det viktig at forskriftene tar hensyn til nåværende og fremtidig bruk av området til idrett- og friluftsliv. De har derfor flere innspill til utforming av forskriften.

Uttalelsen er såpass lang at den ligger i sin helhet som vedlegg til saken.

Knut Langeteig uttaler følgende: *Støtter Røysjømarkas venner 100%.*

Landbrukskontoret i Svelvik kommune uttaler følgende: *Etter en vurdering med tanke på eksisterende aktivitet når det gjelder friluftsliv og tilrettelegging for ulike tiltak som foregår i ikke nødvendigvis direkte i*

området, men passerer (for eksempel årlige terrengløp, som har start og stopp utenfor området). I tillegg har kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel intensjoner om å øke befolkningens aktivitet, gjennom blant annet tilrettelegging for skiløyper og traseer for å øke turlysten for store og små. Det legges jo vekt på det som ligger noe nærmere boligområder, men vi forutsetter at det kan utføres minimum litt tilrettelegging for generelt og tradisjonelt friluftsliv i verneområdet, selvsagt i tråd med verneforskrifter og avtaler med grunneiere.

Med tanke på økologiske og biologiske kvaliteter som området representerer, støttes grunneierne i å ta vare på slike områder for fremtidige generasjoner.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) uttaler følgende: Det går en regionalnettlinje gjennom det foreslåtte verneområdet. Denne tilhører Skagerak Nett. Skagerak Energi er på adresselisten, men vi ber om at også Skagerak Nett blir satt på høringslisten. Siden det er kun en liten andel av verneområdet som berøres av kraftlinjen, ber NVE om at vernegrensen vurderes flyttet slik at kraftlinjen går utenfor området. Dette forutsetter at det ikke er store verneverdier i denne delen av området. Uavhengig av om grensen flyttes ber vi om at standard betingelser knyttet til drift, vedlikehold og oppgradering av energi- og kraftanlegg inkluderes i forskriften. I § 4 (generelle unntak av vernereglene) ber vi om at følgende formulering blir inkludert for å ta hensyn til kraftlinjen:

- Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.

Forsvarsbygg uttaler følgende: Forsvarsbygg gir høringssvar til denne type saker med det utgangspunkt å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser.

Områdene berører ikke forsvarsets eiendom eller særskilte arealbruksinteresser. Vi ber imidlertid om at unntaksbestemmelser for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy tas med i forskriftsteksten.

Til høringen:

Statnett SF uttaler følgende: Statnett SF har ikke anlegg som blir berørt av planen og har derfor ingen merknader.

Bane NOR uttaler følgende: Bane NOR har vurdert verneforslaget og har ikke merknader.

Arve Bråthen uttaler følgende: Dette er rett å slett en applaudering hvis forslag til vern går igjennom. Jeg kommer til å danse på bordet. Spesielt trestikkledalen-kalleberje kjenner jeg svært godt. Hadde det blitt hogd her inne hadde jeg stelt meg i veien. Dette er meget godt sett av dere, og spesielt har dere sikkert sett at Kalleberjbekken er en nærve her inne og med masse gammelskog.

Skogbruket har fart stygt fram både på Vestskogen og Østskogen og jeg har berørt dette ved flere leserinnlegg.

Forsvarsbygg uttaler følgende: Vi registrerer med tilfredshet at de generelle unntakene fra ferdselsbestemmelsene inkluderer hensynet til militær operativ virksomhet og avgang og landing med Forsvarets luftfartøy. Vi har ingen ytterligere merknader til verneforslaget.

Norges vassdrags- og energidirektorat uttaler følgende:

NVE bemerker seg at Fylkesmannen har justert vernegrensa slik at regionalnettlinja eid av Skagerak

Nett ikke lenger ligger i verneområdet, og at Skagerak Nett er satt på adresseliste til høringen.

Den nye vernegrensen ligger tett opp til kraftlinja. Vi ber fylkesmannen i samarbeid med Skagerak Nett å vurdere om vern av dette området vil hindre nødvendig drift, vedlikehold og fremkomst til linja, og eventuelt om det er nødvendig å inkludere standardbestemmelsene knyttet til energi- og kraftanlegg i forskriften.

NVE vil i tillegg gjøre Sande kommune oppmerksom på at vernegrensen treffer innenfor den nordlige delen av Blindevann som blir brukt som vannkilde for innbyggere.

Lars Borgen uttaler følgende: Jeg er eier og driver av naboeiendom i syd (Sande Kommune: Gnr/bnr: 106/1,3) til Sande Kommuneskog. Vi har i samarbeid for veldig mange år siden etablert traktorvei (som normal mest blir benyttet som sti) fra parkering ved søndre Trestiklevann i retning nordvest. Denne er viktig for tilkomst til stor del av min skog i området. Denne traktorveien gjør en sving innom Sande Kommuneskog (95/4) sørvest for Nordre Trestiklevann.

For fremtidig skogsdrift er det viktig at denne traktorvei fortsatt kan benyttes til tømmertransport, repareres (eventuelle sporskader) og oppgraderes eller forbedres etter til enhver gjeldende regler og behov også etter at verneprosessen er fullført. Derfor er det viktig at søndre/vestre grense trekkes med god avstand til denne traktorveien.

Kartet jeg har funnet hittil er veldig grovkornet og gir lite detaljer rundt hvor grensen tenkes å gå.

Østre Sande Grunneierlag (ØSG) uttaler følgende:

I. Revisjon av veier på vernekart

I høringsdokumentene s. 10 står det følgende:

«Eksisterende traktorveier og stier som ligger i bakgrunnskartet er markert i forslaget til vernekart, samt hytter. Eventuelle manglende registreringer i kartet, vil kunne legges inn i samråd med grunneier, før tilrådning til Miljødirektoratet»

Videre heter det i forslag til § 6 om unntak fra ferdselsbestemmelsene (motorferdsel):

«a) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med traktor og ATV på eksisterende traktorveier inntegnet på vernekartet.»

Verneområdene (dvs. de deler som ligger i Sande kommune) ligger innenfor det som er ØSGs forvaltningsområde for elg- og hjortejakt. Det er av stor betydning at en rasjonell uttransport av elg og hjort er mulig også i framtiden, herunder på eksisterende traktorveier / driftsveier. Det er derfor viktig at kartene er riktige, slik at det ikke oppstår misforståelser og unødige og ikke-tilsiktede brudd på vernebestemmelsene.

ØSG har innhentet opplysninger fra personer som er godt kjent i området om hvor og hvor langt eksisterende traktorveier/driftsveier strekker seg inn i verneområdet. Vi ber om at vernekart rettes opp i henhold til innspillene under:

Innspill til endring med kartvisning gjengis ikke her, men uttalelsen i sin helhet ligger vedlagt.

Det forutsettes at disse «tilleggsstrekningene» kan ryddes på en skånsom måte ved behov for nødvendig transport av elg/hjort, jf. nevnte forslag til § 6, samt forslag til § 4, bokstav f): «Forsiktig

rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt» og Fylkesmannens merknader på side 9 i høringsdokumentet: «Enkel rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i veier og stier som hindrer ferdsele, kan gjøres uten søknad til Fylkesmannen. Vindfall som måtte bli liggende over veien kan kappes og legges til side, normalt vil dette bli gjort av grunneier eller Statens naturoppsyn.» Skulle det være behov for tilleggsinformasjon fra ØSG, vennligst ta kontakt.

II. Bålbrenning

Etter det ØSG erfarer, er bestemmelsene om bålbrenning / bruk av tørr kvist en «standard» bestemmelse for slike naturreservater.

ØSG synes likevel bestemmelsen er unødig streng da det ikke skal være tillatt å bruke tørre kvister fra stående trær. I kalde (snø) og våte perioder (dvs. når det er mest aktuelt å fyre bål), vil det være lite aktuelt å bruke kvist fra bakken til bål, og vi kan vanskelig se for oss at utøvere av friluftsliv og jakt vil bringe med seg ved langt ut i skogen.

Det burde legges til grunn at man til alle tider har gjort opp enkle bål - uten at dette i vesentlig grad har redusert verneverdien i disse områdene. Unødig strenge bestemmelser som uansett vil være svært vanskelig å håndheve, vil etter ØSGs syn undergrave respekten overfor vernebestemmelsene. ØSG foreslår følgende ordlyd under § 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene:

«h) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.»

III. Annet

Forøvrig understreker ØSG at tillatelse til arrangementer (som turløp, orientering, skirenn, sykkeløp etc.), etablering og utbedring av løyper/traseer, motorisert løypekjøring mv. uansett må innhentes fra berørte grunneiere/grunneierlag - uavhengig av vernestatus.

Dette bør etter ØSG syn presiseres i forskriften eller fotnoter/merknader til denne. Dette pga. at «folk flest» ikke er kjent med at grunneier beholder eiendomsretten i områder omfattet av frivillig vern.

Sande kommune v/ Bjørn Elnan uttaler følgende:

Det er fint at ØSG engasjerer seg og svarer på høringsdokumentet.

MEN som styremedlem og berørt grunneier burde det være en selvfølge at kommuneskogen hadde vært kontaktet før leder av ØSG sender ut høringsuttalelse!

En kort kommentar; det å kunne kjøre i terrenget er ikke det samme som at det er en traktorvei. Det gjelder halv 1b, 4 og det meste av 3 og 7.

Bente Stensland og Hans E. Aamodt (grunneiere) uttaler følgende:

Skogene i området er typiske gårdsskoger som det er blitt drevet skogbruk, jakt og fangst igjennom århundrer. I nyere tid, også enkelt friluftsliv. Endringen til verneområde som naturreservat vil derfor bryte med den tradisjonelle bruken, også for andre skogeiere som ligger inntil og i området.

1. Er alle andre grunneiere i området orientert og varslet om arbeidet? Flere grunneiere som eier naboeiendommer står ikke på adresselista, Ei heller Svelvik Grunneierlag, Viken Skog Nordre Vestfold og Sande og Strømm Landbrukslag.

2. Arrondering av området. Reservatet bør arronderes slik at det er ikke unødig påvirker skogeiendommene og skogbruket i nærheten. Likeledes at reservatet har en utforming som gjør at de som ferdes i området finner reservatgrensene på en enkel måte. Med gnr. 14 bnr 2 i Svelvik som

en tarm ut av kjerneområdet virker dette lite gjennomtenkt.

3. Framtidig skogbruk i området må ikke vanskeliggjøres eller at eiendommene i området får byrder som følge av reservatet. Det kan for eksempel tenkes at disse områdene får mer ferdsel hvis reservatet får unødige strenge bestemmelser om endringer av bruk som tradisjonelt foregår i området. Hvis deler av reservatskogen er benyttet som tilgang for bakenforliggende teiger, må dette også kunne foregå i framtidig skogbruks-øyemed eller at det lages gode alternative løsninger.

4. Oppsyn av egen skog, jakt og fangst. Som fortsatt grunneiere vil vi ha retten til å ferdes som tidligere på en skånsom måte, og samtidig kunne slå leir og brenne bål, også i tråd med «allemannsretten». At dette kun skal være «tørrkvist fra bakken» er en ordlyd som ikke er basert på reell kunnskap. Så ordlyden «fra bakken» må tas ut. Det har ikke vært eller er noen tradisjon å ta med seg ved til skogs, så her må bruken kunne være i tråd med tidligere tiders bruk så lenge dette ikke forringer eller ødelegger skogen slik at det går utover verneformålet.

5. Innspill er allerede kommet fra friluftsjakter for orientering, terrengløp og skiløyper i området. Disse innspillene er fornuftige. Dagens bruk forringer ikke vernet av området og må kunne foregå som tidligere uten at det kreves søknader eller meldeplikt til ansvarlig myndighet(er).

10 Fylkesmannens vurdering av uttalelser til kunngjøring og høring

Det kom under oppstart et innspill fra åtte frivillige organisasjoner om utforming av forskriften i tråd med tidligere innspill til Trestikle naturreservat i Drammen kommune. Organisasjonene har ikke kommet med ytterligere innspill til høringen.

Fylkesmannen har vurdert innspillet om å ta inn o-løp under 200 deltakere som unntak i forskriften. Som tidligere påpekt bør ikke vernet være til hinder for arrangementene som det vises til innenfor området, men det er ønskelig med en søknadsplikt slik at forvaltningsmyndigheten har mulighet til å stille enkle vilkår til gjennomføringen. Det kan også gis flerårige tillatelser dersom arrangementet ikke endrer seg i særlig grad. Vi mener at forskriften vil ivareta de aktiviteter som organisasjonene viser til på en god måte, uten at det gis direkte unntak for enkeltløp som etterspurt.

Vi har mottatt oversikt over skiløyper i etterkant av oppstartsmeldingen. Løyper innenfor foreslått verneområde er nå markert i forslaget til vernekart. Det er samtidig lagt inn i ferdselsbestemmelsene i forskriften tillatelse til motorisert ferdsel for oppkjøring av løypa jf. § 6 d.

Når det gjelder mulighet for bålrensing med tørrkvist fra trær, så mener vi at det i dette området er mindre sannsynlig at en slik aktivitet vil medføre nevneverdig belastning på naturmangfoldet. Området ligger usentralt og relativt utilgjengelig uten omfattende nettverk av stier og veier, og den tradisjonelle bruken av området bør kunne videreføres slik grunneiere og organisasjoner viser til. Vi ser derfor mulighet til å endre bestemmelsen i § 4 til «Bålrensing med tørrkvist eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk».

Lars Borgen uttaler at traktorveien sør for Trestikledalen må ligge utenfor foreslått verneområde, for å sikre framtidig bruk. Vernegrensen er her lagt ca. 8 meter på utsiden av veien, og vi vurderer at framtidig bruk og eventuell oppgradering av veien dermed er ivaretatt.

NVE viser til kraftlinjen som grenser inntil foreslått reservatgrense i SØ, og om det bør tas inn bestemmelser i forskriften for å ivareta Skagerak Netts interesser som eier. Forslaget til vernegrense er lagt utenfor ryddebeltet til kraftlinjen, og vi mener at Skagerak Netts interesser dermed bør være ivaretatt i forhold til drift og vedlikehold. Vi har ikke mottatt noen uttalelse fra Skagerak Nett i saken, og setter netteier som kopimottaker av tilrådingen, dersom de likevel skulle ha kommentarer til dette.

Østre Sande Grunneierlags innspill om supplering av traktorveier er tatt til etterretning og lagt inn i forslaget til vernekart. Disse «tilleggsstrekningene» kan ryddes og vedlikeholdes på lik linje med veier og stier som var lagt inn fra før. Når det gjelder bålbrenning med tørrkvist fra trær har vi kommentert dette i avsnitt over.

Dersom det er behov for å innhente tillatelser til arrangementer som orientering, sykkeløp o.l. fra Fylkesmannen, vil det presiseres i tillatelsen at det i tillegg må innhentes tillatelse fra grunneier. Det er ikke vanlig å presisere dette direkte i forskriften eller i fotnoter til denne.

Bente Stensland og Hans E. Aamodt etterspør om alle andre grunneiere i området er varslet om vernearbeidet. Grunneiere som grenser inntil foreslått verneområde er orientert om prosessen ved at de er forespurt om interesse for vern, men de er ikke oppført på adresselista som kopimottakere i videre prosess. Oppstart av verneprosess og høring av verneforslag er annonsert i lokale aviser og på Fylkesmannens hjemmeside, slik at allmennheten skal få kjennskap til saken i tråd med naturmangfoldlovens krav, og vi mener det bør være tilstrekkelig dekkende som informasjon om saken. Høringslista er i utgangspunktet omfattende og vi må derfor vurdere nødvendigheten av kandidater på lista. Men vi tar gjerne imot forslag til mangler og sender tilrådingen i kopi til nevnte adressater.

Når det gjelder arrondering av den sørligste delen, så er vår oppfatning at denne utstikkeren av området med et areal på ca. 170 dekar fint kan stå slik. Området er naturlig avgrenset av eiendomsgrense og eldre skog. Vernegrenser vil etter vedtak merkes med bolter i alle knekkpunkt og det vil bli satt opp reservatskilt som informasjon ved inn og utgang av mye brukte stier og veier. Ut over det må det brukes kartinformasjon dersom man er usikker på om man beveger seg innenfor eller utenfor området.

Det er viktig at et fremtidig verneområde ikke vanskeliggjør fremtidig skogbruk på tiliggende teiger, som nevnt. Ut fra vår vurdering ser det ikke ut til at det vil ligge noen inneklemt teiger, som er naturlig å drifte gjennom foreslåtte reservat. Dersom det likevel skulle vise seg behov for bruk av veier innenfor området for drift av annet areal har vi tatt høyde for det i forslaget til forskrift. Det er tidligere tatt inn bestemmelse om oppgradering av veier under § 7 i) i forskriften, dersom det er nødvendig for bl.a. drift av bakenforliggende landbruksareal. I tillegg tas det inn en bestemmelse som tillater nødvendig motorisert ferdsel på traktorveier for drift av bakenforliggende landbruksareal jf. § 6 e.

For øvrig er det vår oppfatning at det ikke er satt strengere bestemmelser for området enn at det vil kunne tillate tradisjonell bruk av området til friluftaktiviteter og mosjonsløp. Forskriften er ikke strengere enn friluftlovens bestemmelser, og det er derfor mindre sannsynlig at det blir mer ferdsel i omkringliggende områder på grunn av vernet.

Når det gjelder bålbrenning med tørrkvist fra trær har vi kommentert dette i avsnitt over.

Øvrige uttalelser tas til etterretning.

11 Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget med endringer nevnt under punkt 6.

Se vedlegg 1 og 2.

Vedlegg 1

Forslag til forskrift (med endringer i kursiv)

Forskrift om vern av Petersætra og Trestikledalen naturreservat i Sande og Svelvik kommuner i Vestfold fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon ... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima – og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av eldre barskog og barblandingskog i lavlandet, med de naturlig forekommende arter, naturtyper og økologiske prosesser. Området har forekomster av truede og sjeldne arter, og har særlig betydning for biologisk mangfold.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle disse.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr:

95/4, 102/8 og 108/8 i Sande kommune og 12/2, 12/10, 13/1, 14/2 og 14/10 i Svelvik kommune.

Naturreservatet dekker et areal på ca. 3120 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk datert Klima- og miljødepartementet....

De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Sande og Svelvik kommuner, hos Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre

konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Beiting.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jaktårn for storviltjakt.
- e) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.
- g) Vedlikehold av eksisterende traktorveier og stier, samt andre anlegg og innretninger, i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- h) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- i) Turorientering med faste sesongposter.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende traktorveier og stier, er bruk av sykkel, hest og ridning forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med traktor og ATV på eksisterende traktorveier inntegnet på vernekartet.
- b) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d) *Oppkjøring av skiløype inntegnet i vernekartet.*
- e) *Nødvendig motorferdsel på eksisterende traktorveier, for drift av bakenforliggende landbruksareal.*

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av naturreservatet til aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt.
- c) Oppsetting av gjerder for beiting.
- d) Utsetting av saltsteiner.
- e) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- f) Merking av eksisterende traktorveier og stier.
- g) Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.

- h) Etablering av nye stier og løyper.
- i) Oppgradering av eksisterende veier og stier.
- k) Nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med tiltak nevnt i § 4 g, § 7 c, d, e, h og i.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den naturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forslag til vernekart